

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**УДОСКОНАЛЕННЯ
ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постол Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проєктування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементція інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

Журавель Д.П., д.т.н., професор, Бондар А.М., к.т.н., ст. викл.
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню проблем профорієнтаційної роботи серед учнів, які планують вступати до Закладу вищої освіти (ЗВО) для здобуття технічних спеціальностей. Розглянуті заходи для інтегрування нових форм та методів роботи з використанням електронних технологій у цій діяльності. Наведені рекомендації з підвищення якості освідчення майбутніх абітурієнтів під час етапу обирання майбутньої спеціальності.

Ключові слова: інноваційні технології, профорієнтаційна робота, професійне самовизначення, вибір професії, технічні спеціальності.

Постановка проблеми. В основі ефективної життєздатності будь-якого закладу освіти лежить професійна орієнтація серед учнів шкіл, професійних училищ та коледжів для формування особистісних якостей абітурієнтів, необхідних для вибору професії та досягнення професійного та соціального успіху. В даний час профорієнтацію розуміють як цілеспрямовану різноаспектну комплексну діяльність з підготовки молоді до обґрунтованого вибору відповідно до особистих інтересів, здібностей та суспільних потреб у кадрах різних професій та різного рівня кваліфікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні професійній орієнтації відводиться важлива роль – необхідність створення умов для психолого-педагогічної підтримки школярів у їхньому професійному самовизначенні, допомоги у виявленні професійних інтересів, схильностей, визначення реальних можливостей у освоєнні тієї чи іншої професії, успішної соціалізації у суспільстві та активної адаптації на ринку праці [1; 2].

Говорячи про системний підхід до питань профорієнтації, важливо враховувати запити ринку, що постійно змінюються. За останніми статистичними даними, понад 60% молодих фахівців після закінчення

ЗВО працюють не за спеціальністю. Як показує практика, вирішальним чинником під час вибору професії зазвичай є думка сім'ї, вчителів, близького оточення [3]. Напрошується висновок, що механізми профорієнтації підлітків в Україні слабо задіяні чи працюють неефективно. Таким чином, виникає необхідність у оновленні підходів до організації профорієнтаційної роботи, у тому числі її форм та методів. Відмінною особливістю сучасної профорієнтації є те, що вона є системою підготовки молоді до вільного, свідомого та самостійного вибору професії, де мають враховуватися індивідуальні особливості та її потреби, з одного боку, і ринок праці – з іншого. Проблеми профорієнтації зростають, але ж й розширюються її можливості [4; 5].

Формулювання цілей статті. Обґрунтування інноваційних технологій профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завданням усіх фахівців, які працюють у цьому напрямі, полягає у підвищенні мотивації учнів до самостійного професійного самовизначення. Тут можуть допомогти інформаційно-комунікаційні технології [3].

Комп'ютерна техніка та Інтернет, що бурхливо розвивається, є реальним ресурсом для оновлення форм і принципів профорієнтаційної роботи. Використання інформаційних технологій у профорієнтаційній діяльності забезпечує вільний доступ до інформації, що цікавить, активізує інтерес молоді до комп'ютерних технологій:

- допомагає формувати готовність до самостійного аналізу своїх основних схильностей та здібностей;
- дає можливість орієнтовно виявити свої особистісні та професійні інтереси та схильності;
- формує уявлення про професію, як найважливіший вид соціальної діяльності сучасної людини, про ті вимоги, які професія пред'являє людині;
- допомагає задати собі життєві та ціннісні орієнтири.

Таким чином, сучасний підхід до організації профорієнтаційної роботи зі старшокласниками пов'язаний із необхідністю розвитку засобів продуктивного навчання на творчій, пошуково-дослідній основі, що безпосередньо пов'язано з необхідністю активної інформатизації навчального процесу, підвищення компетенції учнів, як інформаційної основи їхнього професійного самовизначення, використання переваг Internet для творчого пошуку наукової інформації та активного

використання інформаційно-комунікаційних технологій. Насамперед при організації профорієнтаційної роботи необхідно розробити форми та методи соціального партнерства ЗВО із загальноосвітніми школами, установами середньої професійної освіти, з центрами зайнятості населення та потенційними роботодавцями з питань професійного самовизначення молоді [4].

Для структурування інформації у візуальній формі та отримання цілісної картини роботи, що проводиться, можливе застосування ментальних карт (інтелект-карт), що дозволяють вивести пріоритети співпраці. Крім того, необхідно використовувати сучасні інноваційні технології та забезпечити вільний доступ учнів та студентів до інформаційних профорієнтаційних ресурсів. Комплексно вирішувати завдання професійного самовизначення допомагає мережа Internet. Це можуть бути сайти закладів вищої освіти, центрів зайнятості населення, підприємств та організацій, де концентрується інформація про напрямки та спеціальності ЗВО, профілі бакалаврату, підготовку в магістратурі, професіях та можливостях працевлаштування, підвищення кваліфікації, в системі додаткової професійної освіти. У мережі Internet досить багато інформації про рейтинги навчальних закладів, затребуваність їх випускників, форуми, де розгортаються дискусії про якість освіти. Офіційні сайти центрів зайнятості населення регіонів розміщують рейтинг затребуваності професій, який щомісяця оновлюється. На сьогоднішній день абсолютна більшість освітніх закладів мають власні сторінки в мережі Internet, і знайти їх буває досить просто за допомогою відомих пошукових систем, або за базами даних на освітніх порталах. Використання глобальної мережі різко підвищує увагу молодих людей до освітніх закладів, збільшує інтерес до профорієнтації загалом. Наявність власного сайту (web-сторінки, web-ресурсу) дозволяє установі оперативно надавати інформацію, обмінюватися досвідом із колегами, проводити конференції (та відеоконференції), здійснювати зворотний зв'язок, публікувати прес-релізи та проводити рекламні акції.

У перспективі можливе створення електронної енциклопедії, «сторінки профорієнтаційних заходів» минулих періодів, проведення різноманітних заходів у мережі. Саме на персональному сайті ЗВО можна дізнатися найбільш докладну та достовірну інформацію про правила прийому, професії та спеціальності, додаткові освітні послуги та інше. Серед основних рекламних заходів, що проводяться, можна виділити такі, як: розробка, видання та перевидання інформаційно-реklamних матеріалів

(буклетів, електронних презентацій, відеороликів) для абітурієнтів з інформацією про ЗВО та напрями професійної підготовки. Рекламна інформація (наочні форми агітації у вигляді афіш, оголошень, відеороликів з інформацією про діяльність філії ЗВО та напрями підготовки) також розміщується в соціальних мережах, таких популярних на сьогоднішній день у молодіжному середовищі. Використання цих ресурсів допомагає молодим людям та їхнім батькам визначитися з вибором майбутньої професії.

Вузьким місцем профорієнтаційної роботи було її методологічне оснащення. Сьогодні широко впроваджуються нові методики, наприклад використання ігрових технологій для профорієнтаційної роботи у вигляді тренажерів і симуляторів. Спробувавши на собі ту чи іншу роль, молода людина може зрозуміти, чи впорається вона з нею в реальному житті. Також існує можливість організації різних профорієнтаційних заходів, так чи інакше пов'язаних із застосуванням технічних новинок у школах. Завдяки використанню сучасних мережових програм, освітні установи можуть проводити конкурси серед майбутніх інженерів, екологів, енергетиків, економістів, програмістів тощо, з метою виявлення та підтримки талановитої молоді у галузі обраної сфери діяльності, пропагуючи тим самим можливість інформатизації у тій чи іншій професії.

З'явилася можливість створення комплексу програм (тестів), спрямованих на виявлення трудових уподобань та особистісних характеристик абітурієнтів. Так, комплекс Effecton Studio, містить демоверсії тестів для виявлення професійних здібностей як учнів, так і студентів.

Методики дозволяють визначити особистісні особливості для обліку вимог, що висуваються професіями до людини. Використання подібних систем сприяє значному полегшенню діяльності психолога, звільненню його від рутинної паперової роботи та оптимізації його праці під час консультацій. На профорієнтаційних заняттях в освітньому процесі можна використовувати готові програмні продукти з різними психологічними тестами, такими як:

- карта інтересів;
- тест Йовайші;
- тест Шмішека (тест визначення рівня акцентуалізації характеру);
- тест темпераменту Айзенка;
- тест професійної переваги;

- тест на комунікативні та організаторські здібності та багато інших.

Правильно обрана професія сприяє задоволеності процесом праці та її результатами, дає можливість максимального прояву творчості, кращого емоційного настрою, повнішого здійснення своїх життєвих планів.

Висновки. Впровадження інформаційних технологій у сферу розвитку особистості як вибір майбутньої професії допомагає суттєво підвищити ефективність профорієнтаційної роботи.

Наведені приклади ефективного вирішення проблеми інформованості майбутніх абітурієнтів за рахунок соціальних мереж. Використання сучасних електронних освітніх ресурсів дозволяє замінити традиційні засоби навчання.

Література

1. Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс]. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95_

2. Концепція профільного навчання в старшій школі [Електронний ресурс]. URL : http://osvita.ua/laws/legislation/Ser_osv/37784/.

3. Журавель В.П., Журавель Д.П. Теоретичні основи інтерактивних технологій навчання. *Зб. наук.-метод. пр. ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти»*. 2020. Вип. 23. С. 122–127.

4. Журавель В.П., Журавель Д.П. Структура і характеристика інтерактивних технологій навчання. *Зб. наук.-метод. пр. ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти»*. 2020. Вип. 23. С. 91–96.

5. Журавель Д.П., Бондар А.М, Новік О.Ю. Методика організації і проведення самостійної та науково дослідної роботи студентів. *Зб. наук.-метод. пр. ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти»*. 2020. Вип. 23. С. 185–191.

Zhuravel D., Bondar A. Innovative technologies of professional orientation work for students of education of technical specialties

Summary. The article is devoted to the study of the problems of career guidance among students who plan to enter higher education institutions with a technical direction. Considered measures to integrate new forms and methods of work using electronic technologies in this activity. Recommendations for improving the quality of certification of future applicants during the stage of choosing a future specialty are given.

Key words: *innovative technologies, professional orientation, professional self-determination, choice of profession, technologies of professional orientation.*

